

ЕЛЕКТРОННИЙ ПОСІБНИК НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Марценюк А.В., викладач філологічних дисциплін Технологіко-економічного коледжу

Миколаївського національного аграрного університету

Мета статті – характеристика структурної організації електронного посібника у навчанні, зокрема за заняттях української літератури; висвітлення питань, пов'язаних з особливостями його застосування в освітньому процесі, аналіз переваг його використання, доведення ефективності електронного посібника як засобу підвищення якості освіти.

Головним питанням сьогодення в системі нової освіти є опанування вміннями і навичками саморозвитку особистості, що значною мірою досягається шляхом впровадження інноваційних технологій, організації процесу навчання. Саме використання інформаційно-комунікаційних технологій є одним із основних напрямів удосконалення системи освіти, що забезпечує подальше удосконалення освітньо-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, оскільки мультимедійні засоби навчання мають унікальну можливість надавати величезну кількість корисної та цікавої інформації в максимально зручній і доступній формі.

Комп'ютер, Інтернет, сучасні аудіовізуальні засоби навчання дають можливість максимально індивідуалізувати навчання, зробити його творчим, дослідницьким, практичним. Вже стало нормою використання на заняттях мультимедійних презентацій, зроблених в таких програмних пакетах, як Microsoft Office PowerPoint, але інтерактивні технології дозволяють відійти від презентації у вигляді слайд-шоу і у новій формі подати матеріал за допомогою інтерактивного обладнання (інтерактивної дошки SMART Board, інтерактивного дисплею Symposium), що створюється викладачем під час заняття – презентацію, що створюється тут і зараз. Також на допомогу сучасному освітньому процесу прийшов новий вид навчальної літератури – електронне навчальне видання (ЕНВ), за допомогою якого можна ширше передати навчальний матеріал з використанням засобів мультимедіа, зберігати великий обсяг інформації.

Електронний посібник – електронне видання, призначене для допомоги в практичній діяльності чи в оволодінні навчальною дисципліною, це педагогічний програмний засіб комплексного призначення, який забезпечує процес навчання, надає теоретичний матеріал, забезпечує тренувальну навчальну діяльність і контроль рівня знань, а також реалізує інформаційно-пошукову функцію, імітаційне моделювання з комп'ютерною візуалізацією; матеріал у якому викладений у зручній для вивчення й викладання формі, що пройшов редакційно-видавничу обробку, призначений для розповсюдження в незмінному вигляді, має вихідні дані.

Електронний посібник покликаний по-новому подати навчальний матеріал в іншому вигляді – за допомогою акцентів на ключових поняттях, тез, таблиць, опорних схем, використання вміщених флешкарток, інтерактивних завдань, ілюстративного матеріалу. Також наповнення, структура, склад електронного видання відрізняються від друкованого, адже воно містить новітні мультимедійні технології – гіперпосилання, інтерактивні вкладки, закладки, швидкий зворотний зв'язок і швидкий пошук необхідної інформації, супровід текстового матеріалу аудіо- та відеоінформацією, організація різнорівневого контролю навчальних досягнень студентів; багаторівневість викладу навчального матеріалу тощо.

Електронний посібник з дисципліни «Українська література» створено мною у PDF форматі та активно використовується на навчальних заняттях. Для його практичного застосування користувачеві нема необхідності встановлювати спеціальні програми на персональний комп'ютер, а також не обов'язковим є підключення до мережі Інтернет. Засіб користувача повинен зчитувати файли формату PDF, а підключення до мережі Інтернет є лише бажання користувача зайти до спеціальних рубрик посібника, які виводять за його межі на адреси сайтів за додатковою інформацією до мережі Інтернет. Для користування таким електронним посібником необхідно мати створену основну частину сам посібник та додаток (базу), що є допоміжною і містить файли-сторінки або створені папки, на які користувач потрапляє за гіперпосиланнями. Кожен бажаний може мати електронний посібник на зручному для нього пристрої: на електронній книзі, планшеті, персональному комп'ютері, мобільному телефоні і використовувати його у будь-якому місці у будь-який час.

Навчальний посібник своєю незвичайною структурою привертає увагу здобувачів вищої освіти, дає можливість по-новому опрацювати навчальний матеріал, зручно вибирати потрібні відомості та швидко знаходити їх, переходячи до створеної бази матеріалу або скористатись за посиланням матеріалами різних сайтів.

Кожну сторінку створеного мною посібника вибудовано однотипно: представлення автора, портрет, слова відомих людей про письменника, а також перераховано розділи і їхній зміст, до яких переходимо як за посиланням: "Вивчаємо творчість", "Сторінки життя", "Літературна діяльність", "Відео-скарбниця", "Мистецька скарбниця", "Контроль знань", "Дізнайся більше", а також рубрика, яка виводить читача на вебсторінку викладача та на сторінку з дисципліни в електронній платформі Moodle Миколаївського національного аграрного університету.

Використання мультимедійних засобів, а особливо електронного посібника на заняттях української літератури дозволяє підвищити не тільки інтерес до матеріалу, що вивчається за програмою, а й основами майбутньої спеціальності; покращити успішність з даної дисципліни, бо кожен учасник освітнього процесу максимально зацікавлений і стає активним учасником, а не стороннім спостерігачем.

Електронний посібник можна використовувати в усіх видах навчальної діяльності: під час викладення теоретичного матеріалу, під час практично-

семінарських занять, для поточного та підсумкового контролю знань, під час самостійної роботи.

Застосування електронного посібника на заняттях української літератури забезпечує ряд освітніх функцій: інформаційну, розвивально-виховну, інтегруючу та координуючу; функцію самоосвіти та закріплення. Застосування електронного посібника формує бажання здобувача освіти самостійно отримувати знання, будувати власну траєкторію навчання, сприяє створенню умов для усвідомлення і глибокого засвоєння матеріалу завдяки наявності системи зв'язків та для якісного опрацювання навчального матеріалу. Кожен здобувач та користувач посібника має можливість ознайомитись з навчальним матеріалом відповідно до діючої програми, переглянути відео, перевірити набуті знання з теми та вчасно провести корекцію знань. Творчі завдання допоможуть осмислити важливість тематики творчості кожного автора, сприятимуть розвитку творчих здібностей та уяви здобувачів вищої освіти.

Все ж таки хоч і якісний, інформаційно наповнений і методично правильний зміст навчального електронного посібника - запорука успішного навчання кожного студента є ряд недоліків у його застосуванні: потенційна несумісність з новим апаратним чи програмним забезпеченням; залежність від роботи батареї пристрою; узалежнення від електропостачання; підвищена стомлюваність при роботі з монітором, можлива шкода здоров'ю; форми контролю, які реалізуються з використанням ІКТ, зменшують час живого спілкування, це може призвести до збіднення словникового запасу, згортання соціальних контактів, скорочення практики соціальної взаємодії і спілкування, індивідуалізм.

Уже незаперечний той факт, що електронна книга радикально змінила наше уявлення про книгу та видавничий ринок загалом і, безперечно, здатна полегшити розуміння навчального матеріалу за рахунок інших, ніж у друкованій навчальній літературі, способів подачі матеріалу: індуктивний підхід, вплив на слухову і емоційну пам'ять; виконує роль викладача, надаючи необмежену кількість роз'яснень, повторень, підказок та інше. Також важливим є те, що електронний посібник дозволяє викладачу проводити заняття у формі самостійної роботи за комп'ютерами, залишаючи за собою роль керівника і консультанта; дозволяє індивідуалізувати роботу зі студентами, особливо це стосується домашніх завдань і контрольних заходів, сприяє розвитку самостійності та самовдосконалення.

Література:

1. Гризун Л. Е. Дидактичні основи створення сучасного комп'ютерного підручника : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09. / Л.Е.Гризун. - Харків, 2002. 20 с.

2. Єсіна О. Г., Лінгур Л. М. Електронні підручники: переваги та недоліки використання [Електронний ресурс]. Вісник соціально-економічних досліджень. 2012. № 1 (44). URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vsed/2012_44/44/181-186.pdf.

3. Киричок Т. Ю. Електронні видання. / Т.Ю. Киричок. - Київ : НТУУ«КПІ», 2010. 400 с.

4. Коваль Л. Є. Електронний підручник як засіб вдосконалення професійної педагогічної освіти майстрів виробничого навчання. Наукові праці. Серія: педагогіка, психологія і соціологія. / Л.Є. Коваль. - 2010. № 8. С. 79–85.

5. Литвин А. В. Електронні навчальні посібники і підручники для ПТНЗ. Офіц. веб-сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського. URL: www.nbu.gov.ua.